

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.
Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarohle:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl.,
1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci
Abonamentele se fac numai plătindu-se înainte.

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr.,
a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Redacția și Administrația: Strada Măcelarilor Nr. 21.

Se prenumără și la poste și la librării.

În Bucuresci

primesce abonamente D. C. Pascu, Str. Lipsani 35

Epistole nefrancate se refuză. — Manuscripte nu se înapoiază

Un număr costă 5 cruceri v. a. sau 15 bani rom.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

La

Abonament lunar

pentru August st. v.

— cu prețurile din capul foii —

invită

Administrațiunea ziarului „TRIBUNA“.

Ear' irredenta valahă...

Acesta este titlul sub care presa maghiară caută earăși, cu multă predicție, să discute cestiunea română.

Procedul nu e nou. Scim demult, că Ungurii când isprăvesc cu argumentele — și isprăvesc iute, pentru-că totdeauna ocolese adevărul — încep să insulte; ear' când nu fac efect nici așa, *calumniază* în chipul cel mai nerușinat, *insinuat* în mod păcătos.

O fac aceasta mai ales față cu naționalitățile.

Chipul cum discută și au discutat cestiunea română este poate cel mai eclatant șir lung de dovezi întru întărirea afirmării noastre.

Au ajuns acum, față cu cestiunea română, la cel mai inferior grad de discuțiune: *calumniază*, *insinuat*. Scriu, că luptătorii nostri naționali, cei mai cuminte și cu inimă bărbați români se inspiră — o parte — de principiile irredentei, ear' pentru altă parte politica este *cestiune de pâne*.

Despre cea dintâi insinuare au vorbit de atâtea-ori. Răspunzându-i, am dat presei maghiare poate prea mare importanță, deoarece ce la ineptii și aiurări nu se răspunde decât prin ignorare.

A doua insinuare: că bărbații români cei mai cu inimă luptă cu înverșunare, pentru-că politica a ajuns pentru ei *cestiune de pâne*, punându-ni-se în discuțiune într-o formă până acum nediscutată, caută să ne rostim asupra ei. Și anume se leagă *cestiunea de pâne* a Românilor de aici cu cestiunea emigrării în România.

Nu scim, care distins bărbat de stat al României, ne îndoim chiar, că el ar fi dintre cei distinși, dintre cei care cunosc cum trebuie relațiunile noastre de aici, dar' vorba e, că s'a lăsat să fie țilele acestea interviuat

de un corespondent al foilor vieneze ovreesi și al foilor șoviniste din Budapesta. Interviueul s'a publicat în „*Neues Wiener Tagblatt*“ dela 5 August, în „*Egyetértés*“ și „*Budapesti Hírlap*“ dela 6 August și în alte foi germane și maghiare.

Convorbind cu corespondentul străin, bărbatul de stat român a spus, că — după părerea lui, — cea mai principală cauză a nemulțumirii noastre este, că statul nu ne pune în slujbe și astfel elementele culte sânt silite să emigreze în România, unde am face concurență destul de serioasă tinerimii culte de acolo.

Se înțelege, că presei maghiare și celei ovreesi — asociată cu Ungurii, — nu-i trebuie altă mărturie, fie cât de îndoioasă, decât a vre-unui Român din Țeară, pentru-ca să făurească o armă în contra noastră, să strige din toate puterile plumănilor: *Eată, toată cestiunea română se învîrte împrejurul cestiunii de pâne*, *stomachul este ceea-ce-i îndărgesc pe „agitatori“, ear' nu iubirea pentru popor, care este fericit, se bucură de aceleași drepturi ca Maghiarii, — cu un cuvânt: fericie mare pe Români din Ungaria și Ardeal, doar' câțiva „agitatori“ fac gălgăie să ajungă la slujbe grase!*

O mai mare infamie nici că se poate!

Să cobori pe oamenii plini de inimă, de abnegațiune, pe luptătorii care jertfesc tigna vieții, jertfesc avutul lor, își primejduesc libertatea și viața pentru o cauză sfântă: aceea a ridicării din neagra miserie a unui popor vrednic de o soartă mai bună, *dicem, să cobori pe acești luptători în șirul oamenilor vulgari, care strigă după pâne, în șirul oamenilor neșafioși, care pentru a se căpătu, neliniștesc poporul, nimic mai infam ca această insinuare!*Și drept dovadă, că umblăm după *căpătueală în mod ieftin și ușor*, când susținem principiile programului nostru național, foaia „*Egyetértés*“, și cu ea toate țiarele ungurești scriu, că dacă am fi oameni cum se cade: muncitori și de ordine, am pute să ne preocupăm și în statul maghiar, care este nu numai liberal, dar' chiar generos!

Astfel organul partidului kosuth-ist scrie din cuvânt în cuvânt următoarele:

„Niciări în lume nu este stat, care se fie mai liberal față cu naționalitățile, ca Ungaria. Niciări în lume nu dispun naționalitățile de drepturi politice, ca cele acordate prin constituțiune maghiară naționalităților din Ungaria. În Basarabia și Bucovina României au o soartă incomparabil mai miserabilă decât aceea a Valahilor nostri. În România Maghiarii și alți străini nu se bucură nici de a deșea parte din drepturile, pe care le au naționalitățile din Ungaria...”

Vedem și aici susținute aceleași principii stupide, pe care le-a susținut mai țilele trecute în „*Pesti Hírlap*“ deputatul și ziaristul guvernamental Beksics. Toți Ungurii cred, că facem irredentă, și o facem pentru-că am fi puși la cale de străini, că nu ne cunoaștem interesele, că nu scim să judecăm, că nu vrem să vedem cum chiar guvernul român este șovinist, nu dă drept „*Maghiarilor și altor străini!*“Cum adevă? Se poate compara? Sântem oare noi *străini* în țeara aceasta?

De ce nu vor Ungurii să înțeleagă, că patria aceasta este și a noastră, că nu sântem un popor cucerit, că față cu noi ei nu sânt și nu cerem să fie generoși, că toată lupta bărbaților nostri distinși e dusă pentru câștigarea drepturilor ce ni-se cuvin.

Nu e la mijloc, nu poate fi, nici irredentă, nici cestiune de pâne. Bărbatul de stat român a greșit punând discuțiunea pe acel teren, întocmai cum presa șovinistă nu scie ce face când lasă potopul de insulte, calumii și insinuări neghoabe asupra noastră.

Nimeni nu ar pute însă prevedea, cu atât mai puțin să garanteze ce are să fie, dacă compatrioții nostri stăruesc înainte în direcția apucată.

La tot cazul Ungurii ei înșiși să cugete cei dintâi cum se poate provoca o irredentă, și ce consecuențe pot avea patimele, cu care ne gratifică, dar' care până acum nu au atacat corpul națiunii noastre.

Să înțeleagă mai presus de toate un lucru:

N'avem să resolvăm între noi nici cestiunea irredentei, nici cestiunea pânei, ci *cestiunea română*, de care zadarnic se ascunde presa maghiară în dosul paravanului irredentei valahe.Eară proces de presă. Ieri după ameași dl Andreiu Baltes, care este responsabil pentru redacțiunea foii noastre, a fost citat la judele de instrucție al tribunalului din Sibiu. Acolo i-s'a comunicat, că s'a intentat proces de presă pentru un articol publicat în nrul 61 dela 14/26 Martie a. c. al „*Tribunei*“ sub titlul „*Cu aceleași arme*“. Dl Baltes a luat asupra sa răspunderea pentru articolul incriminat.

Memorandul din Blaj cu data 3 Iulie 1872.

Prim moartea mult regretatului metropolit Ioan Van cea, prin fața ce a luat cauza românească în timpul din urmă, dar' mai presus de toate prin discuțiunile cunoscute ale presei guvernamentale acest important act a devenit ear' actual. Credem deci a preveni o dorință a cetitorilor nostri reproducându-l aici în întreg cuprinsul lui, care este următorul:

„Înaltul regim al M. Sale împărătesci și apostolice regesci, inspirat de dorința nobilă de a vedea și pe națiunea română îndestulată și fericită, a binevoit a da subscrișilor plăcuta ocaziune, de a-și descoperi în acest respect opiniunile lor individuale, și anume a indigea căile și mijloacele celea, prin care cred dinșii, că dacă s'ar realiza, ar fi în stare de a împăciui spiritele, a restabili încrederea reciprocă și a șterge efectele dureroase ale unui trecut nefericit.

Subscrișii salută această generoasă inițiativă a regimului M. Sale cu bucurie și o întimpină cu promptitudine atât mai mare, cu cât cred mai mult, că precum ei, așa și toți ceilalți locuitori de naționalitate română din marea principat al Transilvaniei, sânt inspirați de aceeași dorință leală și ferbinte, de a vedea complanate toate diferențele și delaturate cauzele, care au produs și mai produc profunda neîndestulare cu situațiunea de față, și care fac, ca națiunea română să fie îngrijită de viitorul se în prezent, ca și în epocile cele mai critice.

Pentru-ca cu atât mai curând să ne ajungem scopul ce ni-am propus, de a supune la cunoștința regimului Maiestății Sale celea căi și mijloace, care credem noi că ar fi de natură de a împăciui și îndestula pe nefericita noastră națiune, simțim necesitatea de a indigea și totodată a disipa unele neînțelegeri, ce ni-se par nouă că ar predomina și ar produce de o parte și de altă neîncredere și suspiciune.

S'a susținut precum scim noi, la multe ocaziuni, că națiunea română nu ar voi să accepte din partea sa art. de lego XII. din 1867, adevă cel nou *pactum conventum*, acel

nou drept fundamental de stat, prin care regatul unguresc își regulase relațiunile sale de stat cătră cealaltă parte a monarohiei.

După modesta noastră opiniune, suposițiunea aceasta nici într'un respect nu are loc. Nime pe lume n'a întrebat până astăzi pe națiunea română din Transilvania, nici ca pe o individualitate națională, reprezentată în vre-un mod sau altul, și nici ca pe o parte constitutivă în sistemul marelui principat al Transilvaniei: dacă dinsa voeșe sau nu, să accepte sau citată lege de stat? Pentru-că despre 9—10 deputați de naționalitate română din Transilvania, care au participat la dieta de încoronare a Ungariei între anii 1866—1868, nu se va pute susține nici odată, că aceea ar fi fost expresiunea voinței naționale.

Mai înainte, la o altă ocaziune de asemenea natură, națiunea română din Transilvania fusese întrebată de către regimul M. Sale atât prin mijlocirea unui congres național, ținut în Aprilie 1863, cât și prin dieta Transilvaniei.

Ce e drept, Români Transilvaniei s'au declarat cu aceea ocaziune pentru integritatea imperiului în sensul celor două acte mari de stat din 20 Oct. 1860 și din 26 Febr. 1861, nici-odată însă în sens absolutist, și totdeauna cu condițiuni bine precizate, de a se conserva individualitatea politică și autonomă a marelui principat al Transilvaniei, cum și de a se trece în legile fundamentale de stat condițiuni sigure de existență națională pentru Români.

După-ce însă Maiestatea Sa imperială și regească condusă de cele mai înalte interese de stat, creșu că celea sânt mai bine asigurate cu sistemul cuprins în articolul XII., noi din partea noastră nu vedem nici o cauză, pentru care națiunea română să nu accepte acel sistem și să nu voească a se conforma lui, îndată-ce în cadrul aceluiași va fi asigurată a ei individualitate națională.

Așadară nouă ni-se pare, că din cauza legii fundamentale, cuprinsă în art. XII., nu ar fi nici o dificultate de a perveni la scopul ce și-a propus înaltul regim cu respect la națiunea română.

A doua presupunere este, pe cât am aflat noi, că Români din Transilvania ar tinde a periclita integritatea coroanei unguresci.

Această presupunere, pe cât se aude mai des, tocmai pe atâtea e de vagă, încât noi nu o putem reține ca să nu o reducem la o simplă denunțaiune falsă, calumnie inventată și repetată de atâtea-ori, de câte-ori națiunea română își reclamă drepturile sale în patria comună. Este lucru foarte trist, dar' prea ușor de explicat, că precum în alte părți ale lumii, așa și în Transilvania, unele clase

FOIȚA „TRIBUNEI“.

Yerba Buena.

Roman în două tomuri

de

Bret Harto.

Capitolul III.

(Urmare.)

În adevăr așa părea, că Mr. Woods dădea mare importanță taptului, ca un oaspe atât de distins ca Mr. Hathaway să nu se folosească de casa sa numai ca loc de întâlnire cu Yerba, ci în același timp să primească a fi oaspele casei.

Mr. Woods se puse și el pe lângă tinerul senator și-l rugă să rămână; tot așa și primarul, care a dat expresiune convingerii sale, că această vizită importantă la El Rosario o să aibă efect mare în întreaga vale a Santei Clara.

După dejun, iubite dle senator, sfârș rugămintele sale Mr. Woods, — o să de de sigur pe la noi un cunoscut — doi, și o să se bucură mult, dacă vor pute să-și stringă mâna. Să nu crezi, că are să fie o întâlnire combinată, iubite amice, nu, dar' așa au ei dorința.

Paul se uită împrejurul său, căutând pe Yerba. În adevăr n'avea nici un motiv, ca să refuze ospitalitatea, cu toate-că înainte de o oară nici prin gând nu-i trecea așa ceva. Dar' dacă rămâne, i-ar fi plăcut să de a înțelege Yerbei, că rămâne pentru dinsa.

Durere însă, Yerba nu părea că se interesează despre cauza ce-l face pe Paul a

mai sta, ci se ocupă mai mult cu Milly și nu lăsa a i-se vedea decât o parte din capul ei frumos: se ascunsese par'că în dosul d-nei Woods.

Paul primi invitațiunea, însă numai după o șovăire mai lungă.

Se înțelege, că se alătură apoi cătră doamna casei, în societatea căreia vizită grădina, scutindu-se astfel de gândul neplăcut al conversațiunii de mai înainte.

D-na Woods a făcut cunoscință cu Yerba prin ficia sa Milly, și intrucât regulamentul sever al claustrului permitea, o luă foarte bucurat pe Yerba la sine. E fată foarte frumoasă.

Mr. Hathaway nu află că e așa? și o figură distinsă. Numai că e păcat mare, că nu a avut parte de îngrijirea mamei, ci a trăit tot în claustru.

Afară de aceasta doamna Woods era de părere, că Yerba nu a avut nici-odată un prieten ori o prietenă bună, căreia să-i poată cere sfat. Aceasta din cauza, că tutorii ei se schimbau într'una. Chiar între acestia nu a fost și nu este decât unul singur, care în adevăr s'a interesat de ea. Ori-cine va trebui să recunoască apoi, că colonelul Pendleton poate să fie un om foarte cum se cade, amic bun pentru bărbați, dar' evident, că în urma obiceiurilor sale și a faimei ce a mers despre el, abia poate fi considerat ca un om potrivit să conducă crescerea unei fete. Bărbatul ei, Mr. Woods nici nu ar fi permis ca dinsa să scoată, — deodată cu Milly — din institut pe Yerba, dacă aceasta ar fi fost însoțită de colonelul Pendleton. Adevărat, că

Yerba nu poate să-și aleagă cine să-i fie tutor, el însă, Mr. Woods este în drept să aleagă cu cine să permită nepoatei sale a se împrieteni. E posibil, ca Mr. Woods să fie preocupat, ca toți bărbații, Mr. Hathaway însă, deși prieten cu colonelul Pendleton, o să recunoască și d-na însă, că a fost un scandal public cum colonelul s'a bătut în duel pentru o femeie cu reputațiune cât se poate de rea, ba a apărât-o chiar în chip imoral înaintea unei societăți de domni. A fost timpul, ca colonelul să fie exilat și pus acolo, unde se potrivește... Ce păcat, că dintre toți tutorii, singurul care ar fi putut să facă ceva, — Mr. Hathaway — n'a fost aproape de față; ar fi putut să-i devină adevărat frate sormanei Yerba.

Paul simția adevărate fiori când prin ultimele cuvinte ce auți i-se părea că este socotit a fi în legătură cu mama Yerbei.

— Așa cred, urmă d-na Woods, — că nu avea nici un înțeles ca Yerba să-și bată capul asupra originii sale, să descopere taina ridicolă: par'că pentru o fată cu un sfert de milion n'ar fi acești bani destulă dovadă, că ea în adevăr este ceva.

— Așa-i, dișo Paul ușurat.

— Ș'apoi în cele din urmă tot o să se descopere totul, îndată-ce Yerba ajunge majoră. Cred, că dacă e cineva, care se scie despre neamurile ei, apoi acesta nu poate fi decât dumneata.

— Da, că nu sciu nimic.

— Scusele mele, dișo d-na Woods zimbând, uitasem că aceasta acum încă este un secret adânc... Dar' cată-ne înaintea casei.

După-cum ved, fetele au trecut în vecini. Poate-că și d-tale i-ar plăcea să rămâi puțin singur, ca să te schimbi pentru dejun; bagagiul are să fie adus îndată dela hotel. De sigur că ai oboseit deja a privi și a vorbi cu atâția oameni.

Paul primi ori-ce pretext cu bucurie, numai să poată rămâne singur, și mulțumind stăpânei casei, urmă servitoarea, care-l conduse în camera ce i-se destinase: o cameră nu tocmai spațioasă, dar' arangiată cu mult lux.

Se aruncă pe o canapea, care era în adâncitura unei ferestri, la etagiul întâiu. Iasmînul, care se înălțase până în dreptul ferestrii, umplu cu miros plăcut întreaga cameră. Era un miros atât de tare, de îmbătător, ear' Paul atât de oboseit și melancolic, încât se sculă, închise ferestrele, ca să nu mai simță acel miros tare, care-l agită și nu-l lăsa să se gândească liniștit.

Se aședă ear' și se dete gândurilor.

Ce face el aici? și ce înțeles are toată treaba aceasta? A venit aici pur și simplu să-și facă o datorie, la care s'a angajat în trecut și să facă un serviciu unui vechiu prieten al se, pe care lumea îl judecă greșit. Datoria i-a îndeplinit-o deja. În acest interval a auzit însă despre prietenul se lucruri, despre care ar trebui să-i raporteze îndată, fiind poate importante pentru dinsel. Nu o să câștige, și de altfel, nimic prin faptul, că mai stă pentru a se convinge despre cât adevăr este în bănușea Yerbei privitoare la originea ei. Altmintrelea fata a plămănit un

plan destul de bun, și fără a compromite pe cineva...

O să-i spună despre plan colonelului și acesta o să-și dea părerea asupra moralei și părții practice a planului — ba chiar și asupra cestiunii, dacă Yerba cunoaște adevărul, ori se amăgesce ea însăși pe ea... Isprăvind toate astea, o să se ocupe de propriile sale afaceri, pe care le are la Sacramento. Nu e nici o greutate și nu e pentru-ce să se sbucioie: ar fi putut să plece și cu o oară înainte.

Deschise ear' fereastra. Mirosul de iasmin umplu din nou odaia, numai că acum se amestecă la mijloc și mirosul mai puțin intensiv al trandafirilor. Nu mai era acum în casă acel miros îmbătător ori care să te facă visător, ci mai mult te răcoria, te făcea să te gândești tignit.

Privind pe fereastră — afară era un soare ce-ți lua par'că vederile — văgău pe Milly și pe Yerba, care se întorceau tocmai acasă...

Nu, nu o să-și întrerupă gândurile, privind la ele. Probabil că va avea timp destul în seara aceasta să se uite la Yerba, și pe atunci de sigur, că va fi luat și o hotărâre...

Nu ținuse socoteală însă de vocea fetei ce sună limpede și dulce și umplu par'că întreaga grădină... Fata aceasta de sigur, că este foarte fericită, ori că n'are nici o grije.

Trad. de Ioan Russu Șirianul.

(Va urma.)

de oameni, dedate din timpuri vechi a domina peste Români și a-i călca cu cerbicie, caută pretexte diverse, spre a le impune earăși jugul sub una sau altă formă.

Dar' nu este acesta mijlocul, și nu va fi nici-odată, la nici un popor din lume, ajuns la cunoștința de sine, de a-l conserva în fidelitate cătră stat și Tron.

Nu calunmia și nici persecuțiunile vor înduici și strage pe oameni cătră un stat oare-care.

Între anii 1860—1863 încă s'au mai auzit denunțări de natura celor atinse la locul acesta. Pe atunci însă regimul M. Sale a dă:

„Stă la voință și în puterea noastră, de a satisface dorințele Românilor fără umbră de periclitare a statului — așa încât ei să-și țină de glorie și fericire a fi și a se numi concetățeni ai acestui stat, a-și vârsa punga și sângele lor pentru conservarea și înflorirea lui, și a nu mai avea alte aspirațiuni în viața lor“.

Pe atunci regimul începuse a-și împlini promisiunile și Români a se simți ceva mai fericiți.

Cu cestiunea integrității coroanei ungurești se aduce în nex și uniunea Transilvaniei cu Ungaria, cu adaus însă, că națiunea română din Transilvania ar combate-o la toate ocaziunile.

Este prea adevărat, că nu numai inteligența română, ci chiar poporul a protestat la toate ocaziunile în contra uniunii Transilvaniei cu Ungaria. Să fie însă bine constatat, din toate actele câte au emanat în această cestiune dela națiunea română transilvană, începând din anul 1848 până în ziua de astăzi, că Români nu au combătut nici-odată uniunea în principiu, ci din contră ei au recunoscut în toate timpurile acea uniune, care își are baza sa în legea fundamentală a Transilvaniei, adică în diploma leopoldină; ceea-ce însă nu voese națiunea română și nu a voit nici-odată este: uniunea cea improvisată, forțată, necondiționată, acea uniune, care este identică cu unificarea totală, fără pic de respect la miile de interese provinciale, locale, cum am dăce exclusiv transilvane, crescute oareși-cum din pământul ei în cursul mai multor secolii și complicate atât de mult, încât regularea și complanarea lor nu se poate realiza așea decât numai în lăuntru Transilvaniei, aci acasă, în o dietă provincială, pe viitor ca și în trecut, în un period lung de 700 de ani.

Așadar' despre această specie de fuziune și Români, că este stricăcioasă din mai multe puncte de vedere.

La locul acesta s'ar pute pune întrebarea că: dacă Români transilvăneni au recunoscut totdeauna un fel de uniune a Transilvaniei cu Ungaria, și dacă ei nu sânt străini de cătră ea în principiu, pentru-ce nu au arătat nici-odată modalitatea, condițiunile sub care ar fi ei aplicați a o adopta?

La obiecțiunea aceasta răspunsul este ușor. Români n'au fost întrebăți nici-odată despre uniune, ci în mânia tuturor protestelor naționale s'a făcut totul „de nobis sine nobis“. În anul 1863, când ar fi fost ocaziune de a participa la pertractarea acestei cestiuni, existența uniunii a fost negată chiar de regim.

În anul 1865, când earăși regimul o deta în desbaterea dietei din Cluj, atunci votul Românilor, deus in Decemvrie pe masa dietei prin metropoli și prin ceialalți membri dietei de naționalitate română, fu desconsiderat și delăturat ca și în 1848.

Chiar și dieta Ungariei din anul 1848 a prevădut în art. VII., §. 5, necesitatea de a se specifica condițiunile uniunii, și a presupus o convențiune sau contract de stat între ambele aceste țeri, între limitele sancțiunii pragmatice. Sciut este, că nerespectarea acestor prevederi și proclamarea precipită a uniunii în dieta Transilvaniei a produs cele mai deplorable efecte, care pe lângă o prudență și moderațiune, dictată de natura lucrului și de toate conjuncturile politice de atunci, s'ar fi putut evita foarte bine și spre salutarelor.

Pe cât ne sânt nouă cunoscute opiniunile și chiar convicțiunile predominantare ale Românilor din Transilvania, apoi ei în cestiunea uniunii ved o întrebare de viață și de moarte prin existența lor națională, care îi și ține în grije și anxietate perpetuă.

Din această cauză dinși nu încetează a pretinde formularea și fixarea condițiunilor uniunii, cum și turnarea lor în o lege fundamentală de stat, care să-și aibă valoarea sa pentru tot viitorul și să rămână scutită și apărută pentru totdeauna de orice fluctuațiuni și furtuni politice, mai apărută și respectată decât fusese chiar și diploma leopoldină din 1691. Prin legea fundamentală de stat, ear' nu prin legi — ca să dăcem așa — efemere, care astăzi se aduc și peste câțiva ani se delătură prin majorități tot efemere, ured Români că își vor pute conserva și scuti existența lor națională și chiar existența și înflorirea religiunii. În aceste convicțiuni ale sale națiunea română din Transilvania fusese

confirmată chiar și prin prealtele promisiuni făcute de repește-ori, și anume prin actele de stat din 20 Oct. 1860, cum și prin cele din 21 Aprilie, 4 Mai și 13 Iunie 1863.

Abstracțiune făcând astă-dată dela alte condițiuni ale uniunii, care se reduc la țeara întreagă, ca atribute ale autonomiei, ne vom permite a enumera la locul acesta numai acele condițiuni, pe care dorește Români a le vedă trecute și asigurate în o lege fundamentală de stat, ear' acelea sânt:

A. În respect politic.

1. Recunoșterea limbii de limbă oficială, alături de limba maghiară, în toate afacerile interne ale Transilvaniei, de orice natură ar fi acelea, în modul precum se recunoscuă aceea în anul 1863/4.

În partea cea mai mare a Transilvaniei funcționarii au trebuință numai de 2 limbi, adică de cea maghiară și cea română. După noi, un funcționar, care nu e în stare a mai învăța pe lângă limba maternă cel puțin încă una din cele 2 limbi, acela nu merită a fi pus în funcțiune publică. Acest principiu se adoptase și în parte se și aplicase chiar și sub sistemul absolutistic, ear' sub cel numit Schmerlingian s'a realizat cu cel mai bun succes. Din toate limbile, câte se vorbesc în țările coroanei ungurești, limba română este, — după judecata tuturor bărbăților competenți, cea mai ușoară. — Peste aceasta, limba română stă îndată la locul al doilea după cea maghiară, cu avuția sa în literatură, și ea face pe an ce merge progrese în tot respectul considerabil în literatură și în știință; de unde urmează, că candidații pentru funcțiuni publice au ocaziune de așea spre a învăța limba nu numai dela poporul cu care vin în contact, ci și cu ajutorul gramaticii și al lecturii de cărți; ear' când această limbă s'ar propune și în școlile gimnasiale maghiare, și în cele germano-săsești, precum se propune cea maghiară în gimnasiile românești, atunci învățarea ei ar fi și mai cu înlesnire, de exemplu așa precum se întâmplă în Belgia și Elveția cu limbile patriei, ear' de câțiva ani mai încoace chiar și în Bulgaria cu limba turcească și cu cea bulgară.

Este imposibil, ca milioanele de locuitori să învețe o altă limbă dela câteva mii de funcționari, ci acestia trebuie să fie obligați a învăța limba poporului, din ale căruia punți își trag ei plățile, pensiunile și toate celelalte emolumente.

2. Împărțirea veche a Transilvaniei este una din cele mai abnorme în toată Europa, de unde și provine o mulțime de inconveniențe, lipsa de regularitate în administrațiune și conflicte nenumărate. Acea împărțire se poate face așa, încât cele trei elemente naționale să fie respectate pe atâtea, pe cât vor suferi marile interese ale unei administrațiuni prompte. Necesitatea imperativă a unei împărțiri politice nouă a țerii în comitate și resp. în scaune și districte, s'a recunoscut de repește-ori de cătră dietele Transilvaniei, ear' anume în dieta dela anul 1863 a venit formulată ca a 5-a propozițiune regească, care a și fost pertractată în secțiuni.

3. Lega electorală nouă, conformă și uniformă pentru toate clasele locuitorilor, adică o lege, din care să lipsească ori-ce privilegiu de clasă și de castă, precum nu lipsește din amândouă legile electorale transilvane, adică: cea din anul 1791 și cea din 1848. Ambele aceste legi au produs în tot timpul cea mai adună nemulțumire.

4. Aplicarea bărbăților de naționalitate română la toate funcțiunile publice ale statului, care cad sub denumire, fără altă favoare și preferință, decât numai aceea ce își va câștiga fiecare individ prin calificațiunea sa, prin meritele câștigate în vre-un serviciu și prin cunoșterea limbilor patriei.

B. În respect bisericesc.

5. Libertatea și reciprocitatea deplină a religiunii Românilor în Transilvania.

6. Autonomia bisericii gr.-cat. cu congrese bisericesci, provinciale și diocesane.

7. Dotarea clerului (român) din tesaurul statului sau din fonduri publice.

C. Cu respect la instrucțiunea publică.

8. Manuarea și dirigerea autonomă, liberă și independentă dela organele statului, — ale școlilor, elementare și primare (normale), pe baza confesionalismului.

9. Aplicarea bărbăților de naționalitate română la universitatea din Cluj în număr paritetic.

10. Decretarea limbii române de limbă paritetică în propunerea studiilor și științelor la aceeași universitate.

11. Înființarea mai multor institute publice pentru Români, cu limba română de propunere; — așa:

- a) câteva gimnasilor complete;
- b) unele școlile reale, atât superioare, cât și inferioare;

c) școlile agronomice, dintre care una să fie împreună cu o școală de silvicultură;

d) un institut pentru științele montanistice în unul din ținuturile acomodate spre acel scop.

12. Subvențiuni din tesaurul statului spre ajutorarea școlilor populare scăpătate. Aceste sânt punctele de mănecare și resp. condițiunile despre, care credem noi, că se pot lua de base ale împăciurii spiritelor și ale unei reconciliațiuni durătoare.

De altminteala rămâne cu totul la înțelepciunea înaltului regim, ca despre opiniunile noastre individuale să-și câștige convicțiunea deplină prin congres național din tot cuprinsul Transilvaniei, care să fie compus așa, încât să se poată dăce cu tot dreptul, că el este expresiunea voinței naționale.

Acest mod de informațiune exactă despre dorințele și aspirațiunile noastre ni-se pare cu atât mai corect, cu cât l'am vădut aplicat de cătră regimul M. Sale cu bun succes de repește-ori, le alte ocaziuni și în alte timpuri. Pentru-că dacă la bărbății cei maturi ai națiunii noastre n'a lipsit nici-odată amorul cătră națiunea lor, tocmai pe atâtea însă nu a lipsit nici sincera voință de a se conforma cerințelor mai înalte ale statului și a îndeplini fără hesitațiune marile obligăminte, pe care le avem cu toții cătră același.

Blaj, 3 Iulie st. n. 1872.

Din ședința conferenței private, care s'a ținut între 17/29 Iunie și 3 Iulie.

Ioan Vancea, G. Barițiu,
arhiepiscop, ca președ., ca secretar referent.
al conferenței.

Ilie Măcelariu, Dr. Ioan Rațiu.

REPLICA TINERIMII ACADEMICE.

Cătră junimea academică maghiară.

(Urmare.)

Ungaria de când există nu era decât ceea-ce este astăzi: un stat de naționalități.

Chiar primul rege al Ungariei, Stefan-cel-Sfânt, se mândria cu faptul, că această țeară este patria mai multor popoare.

Toată armata Ungariei nu era decât productul fresc al tuturor popoarelor din țeară

Și nici nu putea să fie altcum.

Dacă în vremurile trecute nu se prea pomenia naționalitatea popoarelor și a armatei, este, că pe atunci conceptul de naționalitate lipsia pretutindena.

Cu toate acestea avem nenumărate și eclatante dovezi, despre rolul ce l-au avut Români și celelalte națiuni în privința apărării lor proprii și a țerii comune.

Români, și în special cei dinspre Sudul Transilvaniei și al Bănătuului, precum și cei din Maramureș, erau din timpurile cele mai vechi și până mai în zilele noastre un popor organizat milităresc, care avea să apere hotarele unde locuia și numai pe baza acestor servicii militare se putea el bucura în acele timpuri, de oare-care autonomie provincială.¹⁾

Răsboaiele celebre contra Turcilor se purtau mai numai pe teritoriul națiunilor nemaghiare. (D. e. Câmpul-Merlelor, Timișoara, Câmpul-Pâni, Baia-Mare etc.)

Ori-și-cine aruncă ochii în istorie și pe harta etnografică a Ungariei se poate convinge numai decât, că vechno naționalitățile au constituit murele de apărare contra năvălirilor dușmane, dar' gloria vechno a Maghiarilor „se făcea“.

Îndeosebi luptele împotriva Semi-Lunii le-au purtat în mare parte Români din regatul României, sub principii lor Mircea-cel-Bătrân, Stefan-cel-Mare, Mihai-Viteazul ș. a. și Români din Transilvania și Ungaria.

Români au ridicat mulțimea cetăților din Sudul Bănătuului și al Transilvaniei, pentru-că ei aveau să apere în toate vremurile vadurile Dunării-de-jos și trecătorile meridionale ale Carpaților.

Teritoriile românești erau aceste locuri atunci, precum sânt și astăzi, și brațe românești le-au apărât în toate epocile în contra invasiunilor străine.

Dar' chiar Maghiarul Baron Iosif Keményi, care numai prieten nu ne era, scria despre Români: „Omenească și păciuitoare

¹⁾ Pesti Frigyes, *A Szörény vármegyei hajdani oldh kerületek*, Budapest, 1876.

Pesti Frigyes, *A Szörény Bányás és Szörény vármegye története*, Budapest, 1878. Ambele aceste cărți cuprind o bogată colecțiune de documente, din care se vede pe cât se poate de lămurit organizațiunea militară a Românilor, precum și provinciile politice românești (*districtus olabales*), în care era în vigoare un drept special românesc (*ius Valahie, antiqua lex districtum Valahicium* etc.) Tot așezarea teritoriilor românești erau comitatele Zaránd, Sztámar, Solnocul-de-Mijloc, apoi Hunedoara, Făgăraș, Maramureș etc. etc.

Insuși Pesti Frigyes recunoaște aceasta (*Oldh kerületek*, pag. 41.)

toleranță, corăspunzătoare timpurilor mai nouă, concesiuni cuvințioase și moderne, eată ce trebuie dat unei națiuni (Românilor), pe care spiritul timpurilor vechi și asprele epoce ale trecutului o ingenuchiară, dar' care în prezent tot mai mult se ridică prin cultură și care prea adese-ori ni-a dat pe cei mai bunifii ai patriei, eroi și bărbăți de stat“.

Și într'adevăr, nu este nici-decum în-tâmplător, că cel mai puternic braț apărător al Ungariei și al creștinismului contra Semi-Lunii: Iohannes Huniades Corvinus alias Iancu Sibinianu, era Român.²⁾

Ear' fiul sau Mathias Rex Corvinus, tot Român,³⁾ deveni cel mai drept și cel mai glorios rege al acestei țeri.

Dar' apoi întreg leghionul de eroi „maghiari“ de fapt însă Slavi?

Oare nu scim noi cu toții, că aprigul Zrinyi era Croat de naționalitate?

Dar' Zapolya nu era Slovak?

Dar' Mateiu Ciac dela Trencin, dar' Tit Dugovics, dar' Dragfi și Kinizsi? (Amândoi Români).

Eată fala și mândria eroică a Ungariei! Dar' asemenea eroi numai din eroice popoare puteau să se ridice, căci apa nu se face sânge nici-odată.

Încă în secolul al XVIII-lea scria Raicevic: „În ultimul războiu al Austriei cu Bavaria, Români din Transilvania s'au purtat cu cea mai mare bravură“.

Și ce ne învață toate aceste autentice fapte istorice?

Ne învață, că maghiarismul, precum în ziua de azi în trecut, lua meritul națiunilor nemaghiare și al fililor lor pentru sine, și vechno se bătea în piept cu isbândile și cu gloria altora.

La 1741 Împărăteasa Maria Theresia a venit la adunarea dela Pressburg unde, cu prințul Iosif în brațe și cu lacrimi în ochi, rugă pe magnații Ungariei să-și dea ajutor în contra lui Frideric II. al Prusiei și altor inimi, care îi năpăstuiuă împărăția.

Atunci magnații Ungariei numai decât traseră săbiile și rostiră cunoscuta făgăduință: *Morianus pro rege nostro Maria Theresia!*

Foarte frumos, negreșit.

Dar' magnații s'au dus acasă și au format regimente, în parte mare, din ficiorimea poporului român!

Regimentele austro-ungare Nri 31, 33 și 37, care au fost duse atunci să-și verse sângele, „pro rege nostro“ erau românești, un lucru, pe care îl știe toată lumea de pe aici, pentru-că chiar zilele trecute și-a sârbat fiecare din aceste regimente, iubileul sau cu pompă mare.

Se înțelege, că astfel le venia iestină Maghiarilor gloria!

Vă lăudați, că ați luptat la 1848 pentru desfacerea Ungariei de cătră Austria, și ne faceți nouă imputări, că am luptat contra tendențelor voastre.

Să ne înțelegem, colegi!

Motorul luptei voastre de atunci n'a fost altceva, decât principiu de naționalitate, ear' „constituțiunea“ vă era pretextul formal.

Voi șiați, că acea constituțiune era cea mai bună formă de stat, care vouă, dar' numai vouă singuri, vă garanta deplină libertate națională.

Ați voit să fiți voi înșiv stăpâni pe a voastră soarte.

Prea bine; în acest punct ați avut și veți ave totdeauna aprobarea noastră și a tuturor oamenilor de bine.

Dar' voi nu v'ați mulțumit cu atât cât vi-se cuvenia după drept și echitate, ci atunci ca și în ziua de azi, ați voit să fiți stăpâni și pe a noastră soarte și moșie.

Ear' contra acestei nedrepte pretențiuni ne-am împotrivit atunci, ne împotrivim astăzi și fără încetare ne vom împotrivii.

Este fapt cunoscut, că nu numai noi Români, ci și Sârbi, Rutenii, Slovaci, Germanii și Croații erau cu toții în contra restabilirii constituțiunii voastre.

Oare de ce?

²⁾ Joanes Huniades, cuius nomen caeteros (viro Hungaros in re militari claros), obnubilat, non tam Hungaris quam Valahis et quibus natus erat, gloriam auxit. (Aeneas Sylvius [Piccolomini]. *Historia de Europa, De Hungaria Capite I. et II.*)

³⁾ Haec vero sunt omnes propemodum laudatissimi gentium origines inter quas Valachi gentes Tui minime postremas habent, utpote quos ab ipsa recum Domina Urbe Romana oriundos constat: ista unde quoque sua lingua Romani vocantur, tua iste gens fortitudine praepollens fuit; multorum praestantissimorum Ducum Genitrix, inter quos et Joannes Huniades Inclyti Mathiae Regis Pater, et illius aetati proximi majores Tui potissimum enituisse feruntur. (Impératul Ferdinand I. în diplomă sa dela 23 Noemvrie 1518 dată lui Nicolaus Olahus (tot Român și el, arhiepiscop al Strigoniului). De altcum chiar și „celebru“ șovinist și „istoric“ dl Dr. L. Réthy dăce: „Fie ori-și-cum ar fi, pe Huniați Români l-au dat Maghiarilor.

Pentru-că față cu pomenitele popoare, acea constituțiune nu era și *de facto* nu este, decât un adevărat absolutism.

Cunoscutul istoric Springer scrie: „Maghiarii voiau să rămână Maghiari, dar' cereau, ca Români și Slavii din Ungaria să abdică de ale lor proprii drepturi naționale.

Temelia politicii maghiare era un amestec nefiresc le liberalism cu pretenții de stăpânire și deja atunci se putea vedă, că încercătura asta are să se sfârșească cu violență“.

Dițeți, că noi am preferit absolutismul austriac constituțiunii voastre.

Așa e.

Dar' nu vi-se pare și vouă, că prea e suspect liberalismul constituțiunii voastre, dacă absolutismul austriac ni-se părea nouă și celorlalte națiuni mai suportabil?

Da într'adevăr e fapt, că absolutismul cu toată asprimea sa, era fără asemănare mai ușor și mai cinstit, decât pseudo-constituționalismul vostru.

Ori-cât de greu și de nefericit era pentru noi acest sistem absolutist, noi sub el totuși ni-am putut deschide cel puțin gimnaziile românești, ni-am putut înființa „Asociațiunea transilvană“ și o mulțime de alte institute de cultură națională, ear' era libertăți voastre constituțiunile ne tăgăduese dreptul, garantat (!) în lege, de a ne înființa școlile medii, ne maghiarisează gimnasiile existente, ne disolvă societăți și ne interdițe a ne întemeia altele!

Sub acea eră neconstituțională aveam deputați în Viena, sub liberala voastră constituțiune nu există un singur deputat român, unul singur măcar, care să ne apere în parlamentul vostru!

Sub absolutism nu se pomenia de „kultur-egylet“-uri germanisătoare, de contribuții comitatense pentru germanizare, de „kisdédov“-uri și de alte asemenea ieniceresci mijloace de deaționalizare!

Sub absolutism un singur redactor român n'a fost întemnițat, sub constituțiunea voastră însă vr'o 12 redactori români, pentru-că au avut curajul civic a apăra drepturile poporului lor, au fost trași prin procese și mai toți au trebuit să guste bunătățile liberalismului vostru — în temnițele dela Văț, Cluj, Sibiu și Seghedin!

Este amară era constituțională, care întrece chiar și pe cel mai reacționar absolutism austriac în asupri și prigoni!

De aceea, era mai prudent, din punctul vostru de vedere, dacă nici nu ați fă pomenit măcar despre libertatea constituțiunii voastre, care, în practică, nu este decât o tristă parodie a principiilor de libertate și de drept.

În scrierea voastră vă dați silința a arăta, că influențelor voastre culturale avem să mulțumim noi începutul culturii noastre.

Ear' ateastă afirmație voiți să o dovediți prin faptul, că principii calvini ai Transilvaniei au tipărit cărți bisericești și în limba românească.

Scim și noi că acei principii au tipărit cărți și în românește, dar' scim și aceea, că nu au făcut-o aceasta în scopul de a ne cultiva, ci spre a ne calvini.

Aceasta e clar ca lumina soarelui.

Uniunea bisericii noastre cu Roma a fost impulsul adevărat și durabil al înaintării culturii noastre naționale.

Această unire însă nu s'a inițiat din partea maghiarismului, ci din partea Vienei și în contra clicelor maghiare-calvine din Ardeal.

Tinerii români, care în urma unirii au fost trimiși la Roma, la Viena etc. au adus de acolo influențele culturii apusene.

În definitiv, aproape întreaga noastră cultură avem să o mulțumim Italiei și germanismului.

Dacă în Ungaria și Transilvania a fost un element de cultură, acela au fost Germanii, dela care atât noi, cât și voi am primit fresci înfuri culturale.

Acea mult trimbitată „cultură maghiară“ se afla pe atunci la abc și nu putea da altora din ceea-ce nu avea nici ea însași.

Susțineți mai departe, că până la 1848 Români nu ar fi cerut drepturi naționale.

Adevărat este, că poporul românesc deja în prima jumătate a veacului al XVIII. pretindea drepturi politice naționale.

Episcopul nostru Inocențiu Clain, care întreaga sa viață a luptat în fruntea clerului și poporului pentru emanciparea noastră națională și bisericească, la anul 1743 desoria aspirarea noastră în următorul chip: „... și încă multe alte nevoi mai sânt, sacrissimă regină... care apasă până la sânge, pe clerul și pe națiunea ro.

mână, ce se știe că în o adevărată robie egipteană. 4) Și ce pretindeau Românii atunci? Aceea ce noi și astăzi, după 150 de ani sus și tare pretindem, ca Românii să fie recunoscuți ca națiune îndreptățită.

Ear' dacă, de altcum în flagrantă contradicție cu voi înșivă, mai afirmați, că aspirațiile noastre datează dela ridicarea României la realitate, apoi e evident, că sunteți de la reg credință.

La 1743 și la 1848 nu era România ce este astăzi, cu toate acestea, Românii din Transilvania și din Țeara-Ungurească, atunci întocmai ca și astăzi, își reclaman, cu hotărârea popoarelor conșcși de sine, drepturile lor imprescriptibile de individualitate politică-națională. (Va urma.)

CRONICĂ

Presă străină despre cauză română. „La Réforme“ din Bruxela publică, în numărul seu dela 4 August, un prea frumos articol prim despre destinația românească din Ardeal și Ungaria. Acel articol se ocupă cu cele din urmă fapte ale autorităților unguresci, despre brutalitățile gendarmilor, despre prigonirile contra Românilor, care s'au dus la Viena cu Memorandul, despre procesul intentat Drului Vasile Lucacia și despre refuzul de a permite adunările pacifice ale institutorilor și ale secțiilor din țeară ale „Asociațiunii transilvane“. „La Réforme“ denunță toate aceste ilegalități asupra opiniei publice europene, a cărei atenție o atrage asupra gravelor fapte ce se petrec în Ardeal.

Șovinismul și Replica studenților. „Temesvarer Zeitung“ dela 9 August ocupându-se, cea dintâi, cu Replica studenților, constată cu satisfacție, că majoritatea Românilor din Ungaria-de Sud (?) nu consimt cu „răsvăritorii“ și că dintre inteligența Românilor din Ungaria-de-Sud nu figurează o singură persoană între membrii aceluiași comitet, care a compus Memorandul. După știința șovinistă, cercurile competente ar trebui să se ocupe nu atât cu cuprinsul „absurd“ al broșurii, ci mai ales cu decoperirea, că cine ține în continuă mișcare aceste elemente neliniștite, mai departe din ce fel de fond (nu cumva rusesc?) apar acum aici, acum dincolo aceste „pamflete“ ascunse sub o manta misterioasă, scrise în Graz și tipărite în Sibiu. Stupidi mai sânt Ovresii dela „Temesvarer Zeitung“, când prin astfel de miciuni infame se încearcă a combate adevărul cuprins în valoarea Replica a studenților români! Decât pe noi n'are să ne supere deloc stupiditatea lor!

Visite de monarhi. Se telegrafează din Gmunden, că regele Danemarcei a sosit la 10 l. c. din Wiesbaden acolo, însoțit de prințul Ioan de Schleswig-Holstein spre a cerceta familia ducelui de Cumberland, la care petrece regina.

După o telegramă din Paris, regele Greciei va sosi astăzi în „Aix-les-Bains“. Pe la începutul lui Septembrie regele va face o vizită prezidentului Carnot în Fontainebleau.

Înmormântarea artistului Manolescu. Cetim în „Timpul“ dela 11 Aug. n.: Astăzi la orașele 2 s'a făcut în mijlocul unui mare concurs de rude, prieteni și cunoscuți înmormântarea marelui nostru artist Gr. Manolescu. — Serviciul divin s'a celebrat în biserica Sf. Nicolae, unde se află expus corpul decedatului artist. Catafalcul era acoperit de un mare număr de coroane, între care am observat pe aceea a familiei, a direcțiunii teatrelor, a artiștilor, a direcțiunii teatrului din Iași și Craiova, a admiratorilor artistului, a studenților universitari, a elevilor liceului din Iași etc. În biserica Sf. Nicolae a luat cuvânt dl Stăncescu, în numele Teatrului-Național și a arătat în câteva cuvinte viața artistului, iubirea, de care s'a bucurat în fața M. S. regelui, a reginei, a regelui Svediei, precum și a publicului bucuressc. Perderea ce face arta dramatică în persoana artistului Manolescu, a șa dl Stăncescu, că este ireparabilă. După dl Stăncescu a vorbit poetul Al. Macedonschi, făcând o disertațiune filosofică asupra artistului și arătând ingratitudea publicului nostru față cu artele și literale. Cortegiul a pornit apoi străbătând calea Victoriei și s'a oprit în fața Teatrului-Național, unde artistul Nicolae, societar al teatrului, a șa ultimul adio marelui și iubitului artist. De aci cortegiul urmat de un imens public a pornit spre cimiterul „Belu“.

Regele Italiei în Genua. După-cum se anunță din Genua, ministrul Brin a împărțit primarului Genusei, că părechia regală italiană va sosi acolo la 7 sau 9 Septembrie n. Din acest incident, după-cum am anunțat în nr. de alaltieri, cele mai multe state vor trimite câte o escadră la Genua. Austro-Ungaria va trimite trei vase de război, între care corăbiile pancerate „Impérator Francisc Iosif“ și „Prințul-de-Coroană Rudolf“, ear' Spania 5. Comanda peste escadră austro-ungară o va avea contra-almiratul cavalier de Spaun.

Principele Ferdinand al Bulgariei, după-cum se depeșează din Sofia, a sosit la 10 c. dimineața din Com-Palanca acolo.

Alegerile comunale în Agram. După-cum ni-s'a depeșat ieri, la alegerile pentru consiliul comunal din Agram a învins par-

tidul guvernamental. Au fost aleși cu totul noue candidați guvernamentali cu majoritate absolută. Această nouă isbândă a guvernului în Croația a produs mare bucurie la șovinisti.

Condițiunile de primire la școala civilă de fete cu internat.

Acelea condițiuni se publică la finea fiecărui an școlastic în mai multe sute de exemplare; de aici însă nu urmează, ca ele să ajungă la cunoștința tuturor părinților doritori de a le cunoaște. Mulți parinți le cer de-a dreptul dela comitetul „Asociațiunii“, de unde li-se și trimit regulați, alți parinți voase să fie informați încă și asupra altor împregiurări, care nu sânt cuprinse în condițiuni. Așa se întreabă între altele:

1. Dacă afară de taxa de 220 fl. v. a. defiptă pentru 10 luni de intertențiune și instrucțiune și toată îngrijirea recerută de legi și regulamente se mai cer și alte spese?

Răspuns: Nici un ban mai mult. Ori-ce alte spese d. e. pentru îmbrăcăminte, încălțăminte, cărți și recuisite școlastice, musică sau vr'o limbă facultativă, țesături și stofe pentru lucrul de mână, depind cu totul dela bunăvoința părinților, întocmai ca și cum ar avé pe ficele domniilor lor acasă în sinul familiei cu acea diferență deamă de atențiune, că prin introducerea de vestminte uniforme relative foarte ieftine pentru toate elevele din internat se urmărește aplecarea spre lux orb.

2. Dacă din cele 14 stipendii de câte 50 florini v. a. publicate cu termen până la 15 August se pot da și școlarilor de sex bărbătesc?

Nici-decum și sub nici o condițiune. Fundatorii acelor burse le-au destinat numai pentru sexul femeiesc, cu atât mai virtos la Blaj, Sibiu, Oradea-mare, Arad și la „Asociațiune“ peste 300 de burse, ajutoare, împărțiri de pâine etc.

3. Cele 10 burse de 50 fl. v. a. se votează de către comitet în fiecare an numai la cerere făcută în scris de către parinți și motivată din cauza, că adunarea generală a institutului „Albina“ le votează numai pe câte un an.

4. După-ce școala de fete cu internat a „Asociațiunii“ se bucură de dreptul publicității, prin urmare testimoniile sale deschid porțile la ori-care institut superior, precum de exemplu la preparamidii sau școlae pedagogice, de aici încolo se va și cere o frecvență foarte regulată, care trebuie să înceapă cel mai târziu în 5 Septembrie st. n.; dar' înscrierile la internat și la școală se vor începe din 30 August.

5. În internat se primesc și eleve, care merg la școala elementară a „Reuniunii femeilor române“ cu atât mai virtos, că tocmăi fetișele de câte 8—10 ani au trebuință mai mare de o îngrijire părintească, de care este însăfășurată direcțiunea acestor așezăminte naționale.

Sibiu, 11 August n. 1892.

Președintele comitetului „Asociațiunii transilvane“.

Mai nou.

Astăzi la oarele 3 d. a. s'a prezentat o comisiune judecătorească, compusă din judele de instrucție Gödri, din procurorul Tischler, comisarul polițenesc Haller, un actuar și doi sergenți, care au căutat manuscrisul articolului incriminat, despre care vorbim la alt loc. Comisia după cercetare minuțioasă prin toate dulapurile și salțările s'a dus cum a venit, căci nu a aflat nimica. Oare eară începe o nouă epocă de prigonire a presei românești? O așteptăm calmi și rezoluți.

SERVICIUL TELEGRAFIC al „TRIBUNEI“.

Budapesta, 12 August n. Expozeul casei statului pentru primele două quartale e cu 5,171.261 mai favorabil decât în periodul corăspunzător în anul trecut.

Scirea lui „Magyar Hirlap“, că iarba de pușcă fără fum nu ar fi de întrebunțat, e neîntemeiată. Cu toate acestea foaia își susține astăzi scirea sa.

Berlin, 12 August n. Discuția asupra proiectului de lege militar pare a se rezolva așa, că se va introduce serviciul de doi ani pentru infanterie.

Londra, 12 August n. Membrii cabinetului pleacă astăzi la Osborne, spre a prezenta reginei dimisiunea. Formarea cabinetului Gladstone e de așteptată pe astăzi seara.

Bibliografie.

A apărut în limba germană: „Anuarul reuniunii carpatine transilvane“ pe anul 1892 cu un cuprins variat și bogat. Amintim cu deosebită plăcere, că între autori de astădată figurează și doi Români. Dl Dr. A. P. Alexi publică un tractat instructiv despre alcalinele dela Sân-Georgiu în Nord-Ostul Transilvaniei și despre Flora acelei regiuni, ear' dl Olimpiu Boiu ne întreține în mod plăcut cu descrierea unei excursiuni pe muntele Șanta.

A apărut: „Introducere în științele comerciale“ în usul școlaelor comerciale și pentru studiu particular. De Arseniu Vlaicu și Ioan C. Panțu, profesori la școala comercială din Brașov. Brașov, 1892.

Cartea costă 1 fl. 25 cr. dimpreună cu porto postal și se poate procura dela librăria N. I. Ciurcu, Brașov.

A apărut: Raportul camerei comerciale și industriale din Brașov despre situațiunea economică din circumscripția ei în anul 1891. Brașov, 1892. Proprietatea și editura camerei comerciale și industriale din Brașov.

Raportul general al societății de lectură „Petru Maior“ a tinerimii române dela universitatea din Budapesta pe anul școlastic 1891/92. Localitatea societății: IV., Soutoza 6, II., 14.

A apărut: „Valea vieții“, de Ar. Densușianu. Iași, 1892. Tipografia-Națională. Strada Alexandri.

A apărut: Darea de seamă asupra mersului societății și școlael normale și primare pe anul 1891/2. Bucuresci, 1892, tipografia „Cărților bisericesci“.

Librăria Socec & Comp., a scos de sub tipar: Concepția materialistă a Istoriei, conferință ce dl C. Dobrogean Gherea a ținut-o la „cercul studiilor sociale“ din Bucuresci.

A apărut de sub presă: „Deutsche Uebertragungen aus den auserleseneren Dichtungen des verstorbenen rumänischen poeten Michael Eminescu. Von Em. Grigorovitză. Se află de vânzare pe prețul de 3 lei la toate librăriile din Bucuresci.

A apărut: „Dile negre“. Poem de Temistocle Bonceanca. Editura autorului. Cernăuți 1892.

Au apărut: „Elemente unguresci în limba română“, de Simeon C. Măndrescu, licențiat în litere. Prețul unui exemplar 4 lei.

De același autor: „Literatură și obiceiuri populare“ din comuna Ripa-de-jos, comitatul Murăș-Turda. Prețul 3 lei.

A apărut: Literatură și obiceiuri populare din comuna Ripa-de-jos, comit. Murăș-Turda.

Calendarul zilei.

1/13 Aug. 1892

Italian: Se s' cruci și S. Macav. Gregorian: Hippolit. Soarele: răsare 4.16, apune 6.92.

Buletin meteorologic.

Sibiu, 31 Iulie n. 7 ore dimineața.

Table with 5 columns: Presiunea atmosferică, Temperatura, Maximul și minimul de temperatură, Direcția vântului, Observată.

Din țeară 4 August n. 7 ore dimineața.

Table with 5 columns: Stațiunile, Presiunea atmosferică, Temperatura, Vântul, Direcția și tăria.

Sosiți în Sibiu.

La 12 August n. Hotel „Neurivher“. Roll, comerciant, din Brașov. A. Winkler, comerciant, din Viena. Schneider, agent din Cluj. Dr. Schuster, avocat, din Sighișoara. Hotel „Meltzer“. F. Pindur, econom, din Kerz. Val. Tecuțea, contabil, din Sighișoara. T. Poloch, din Craeacu. A. Sommer, comerciant, din Budapesta. I. Philippovics, comerciant, din Budapesta. Dr. Moriz, avocat, din Mediaș. Dr. Barna, avocat din Budapesta

Economie.

Statistică monetară. Ottomar Haupt a publicat în „Kölnische Zeitung“ o interesantă statistică asupra stocului monetar ce se află în diferite țeri. Dăm aci, după „Curierul Financiar“, un extras din statistica dlui Haupt:

Germania. Trebuie să existe în această țeară un stoc de aur de 3,152.000.000 lei, din care 2,725.000.000 aproape în monedă și restul în drugi și monede străine. În 1871, Germania posedă numai 110 milioane lei în aur; în 1885 avea 2,300.000.000. Circulația de argint se ridică la 440 milioane.

Francia. Statistica acestei țeri nu se poate stabili decât aproximativ; d. Haupt crede, că poate fixa la 4300 milioane valoarea aurului aflat în Francia. Banca are în pinișele sale 340 milioane piese de 5 lei străine, din care jumătate trebuie să-i se schimbe contra aur, de statele uniunii latine.

Marea-Britania. Dificultățile statistice sunt aceleași ca și pentru Francia. Se poate totuși evalua stocul de aur al băncii Egliteriei la începutul acestui an la 2 1/2 miliarde lei în monedă și 375 milioane în bare. În urmă, acest stoc a crescut cu 150 milioane, astfel că ați el trebuie să treacă de 3 miliarde.

Statele Unite. Dl Leech a evaluat stocul monetar la începutul acestui an la 688 milioane dolari în aur și 648 milioane dolari în argint. La începutul lui 1891 se află, după calculele sale, un stoc de 704 milioane dolari în aur și 486 în argint. Dela 1 Ianuarie 1892, aurul a diminuat și argintul a mers crescând. Această situație preocupă cu drept cuvânt capitaliștii europeni, care retrag cu încetul fondurile lor plasate în Statele-Unite pentru a nu fi expuși la pierderi când politica monetară a Americii ar ajunge la o catastrofă.

Holanda. Stocul de aur trebuie să fie de 65 milioane florini și stocul de argint de 135 milioane.

Italia. Nu are în circulație nici aur nici argint. Băncile și tesaurul posedau la începutul anului 485 milioane în aur și 81 milioane în argint.

Spania. Aceași situație ca în Italia. Banca Spaniei are 160 milioane aur și 650 milioane argint.

Rusia. Aceasta țeară merită o atențiune deosebită, pentru că, fără a fi vorba de o regulare a schimbului, se acumulează acolo aur în cantități considerabile de câțiva ani. În 1891 stocul băncii imperului se ridică la 1 1/2 miliard lei, pe când la 1885 abia era de 900 milioane. Acum s'a mărit cu încă 60 milioane. Probabil, că această politică se urmărește pentru a constitui un tesaur de război, și acest exemplu-l pare al urma și Francia pentru-că în discuția asupra reînnoirii privilegiului băncii, dl Bourdeau a făcut să reese că 1600 milioane aur ce se află atunci în tesaurul băncii, trebuie să aibă această destinațiune.

Austro-Ungaria. Dispunea la începutul anului de aproape 130 milioane lei în aur și 400 milioane în argint.

În resumat, stocul de aur al acestei țeri atinge, după calculele dlui Haupt, un total de 14 miliarde contra 12 în 1885.

Piața cerealelor din portul Brăila.

Operațiunile efectuate în 26—27 Iulie v. 1892.

M. I. Marghiloman lui Frații Christoforatu, grâu n. 2000 hect., 10.70 lei. I. Milas & fiu lui L. Mendl & Co., porumb 700 hect., 7.90 lei. M. I. Marghiloman lui J. Dreifus & Co., rapiță 500 hect., 12.65 lei. Banca României lui M. Roth & Co., colza 850 hect., 14 lei. Balan & Seitan lui M. Wechsler, meu 1000 hect., 6.40 lei. P. D. Vamvris lui L. Dreifus & Co., porumb 1100 hect., 7 lei. A. Embericos lui Erlfing, porumb 17.500 hect., 8.10 lei. Drag. & St. m. lui Erlfing, porumb 2000 hect., 8.25 lei. M. Cusof lui Erlfing, porumb 3600 hect., 8.10 lei. P. Cavadia lui L. Mendl & Co., porumb 700 hect., 7.80 lei. S. Blumen lui A. Erlfing, porumb 2300 hect., 8.15 lei. C. G. Haracopo lui L. & M. Feitler, porumb 11.700 hect., 7.95 lei. H. Fulga lui M. Reischer, orz 2000 hect., 6.35 lei. A. Davis lui M. Schmierer, porumb 900 hect., 7.90 lei. Saehelaropulo lui M. Schmierer, porumb 400 hect., 7.95 lei. N. V. Perlea lui M. Schmierer, grâu n. 2000 hect., 10.60 lei. S. Blumen lui Galliatzato freres, grâu n. 420 hect., 10.20 lei. Daan & Stam. lui Peiranu fils & Co., grâu n. 300 hect., 10.25 lei. V. P. Sasu lui Peiranu fils & Co., grâu n. 1200 hect., 10.20 lei. V. P. Sasu lui Peiranu fils & Co., grâu n. 1500 hect., 11.30 lei. Paxino lui M. Schmierer, porumb 600 hect., 7.95 lei.

Prețul mărfurilor.

Tirgul de mătari în Steinhilbruch. În 24 Iulie n. s'au notat: unguresci bătrâni grii 43— cr. până 43 1/2 cr., unguresci grii tineri 45— cr. până 45 1/2 cr. de mijloc 45 1/2 cr. până 46 1/2 cr., ușori 47 1/2 cr. până 49— cr., marfă țărănească grea — cr. până — cr., de mijloc 45— cr. până 45 1/2 cr., ușor 47 1/2 cr. până 49— cr., românesci, de Bakony, grii — cr. până — cr., transito grii — cr. până — cr., transito de mijloc — cr. până — cr., transito ușori — cr. până — cr. transito sârbesci grii 46 cr. până 46 1/2 cr., transito de mijloc 46 1/2 cr. până 47 cr., transito ușori — cr. până 47— cr.

Bursa de mărfuri din Budapesta dela 10 August n. 1892.

Table with 6 columns: Stocul, Calitatea per 100, Prețul per 100 chilogr., etc.

Table with 3 columns: Prețurile diferite, Soțul, Onorul.

Cursul pieței din Sibiu.

Table with 3 columns: Hartie-monetă română, Lire turcești, Ruble rusești.

Bursa de Budapesta.

Table with 3 columns: Renta de aur ung., Impremutul căilor ferate ung., etc.

Bursa de Viena.

Table with 3 columns: Renta de aur ung., Impremutul căilor ferate ung., etc.

Bursa de Bucuresci.

Table with 3 columns: Din 29 Iulie st. v., Cassa, Utile, etc.

Pentru redacțiune responsabil: Andreiu Baltes.

Memoriul episcopului Inocențiu către împără-easa Maria Teresia.

Pentru o fabrică mai mare se caută un harnic

Correspondent

(creștin.)

Condițiile: Etate circa 25 ani, neînșurat, deplină cunoștință a limbii germane și române în vorbire și în scriere, precum și cunoștințe generale comerciale suficiente. Oferte îndetaliat se adresează sub O. V. 2176 către

Haasenstein & Vogler (Otto Maass), Viena, I.

A eșit tocmai de sub tipar:

HOMO SUM.

ROMAN

DE

GEORGE EBERS.

Prețul 1 fl. sau 2 lei 50 bani.

Institutul Tipografic în Sibiu.

Institutul tipografic în Sibiu.

Strada Măcelarilor Nr. 21.

Biblioteca populară a „TRIBUNEI“.

- 1. Pădureanca. Novela de Ioan Slavici, 12 coale tip., broș., elegant. Un exemplar cu prețul redus dela 40 cr. sau 1 leu la 30 cr. sau 60 bani.
2. Fata Stolerului de Matilda Cugler-Poni. Un exemplar 5 cr. sau 10 bani.
3. Ce n'a fost și nu va fi. Poveste de I. T. Mera. Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
4. Pipăruș Pătru. Poveste de I. T. Mera. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
5. Păcală și tândală. Anecdota de Silvestru Moldovan. Prețul unui exemplar 3 cr. sau 6 bani.
6. Jucării și jocuri de copii. De P. Ispirescu, culegător-tipograf. Un exemplar 25 cr. sau 50 bani.
7. Teiu legănat. Poveste de Gr. Sima al lui Ión. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
8. Colăcărutul. Obiceiurile țăranilor români la nunta, de Benedict Viciu. Un exemplar 16 cr. sau 32 bani.
9. Fiica a nouă mame. Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 14 cr. sau 28 bani.
10. Povestea lui Ignat. Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 3 cr. sau 6 bani.
11. Sfântul Nicolae. De Matilda Cugler-Poni. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
12. Îndărășnicul. Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
13. Blăstēm de mamă. Legendă populară din giurul Năședului. De George Coșbuc. Un exemplar 6 cr. sau 12 bani.
14. Bunica de Bojena Nēmčová, tradusă din limba boemă de Prof. Dr. Urban Iarník. Un exemplar cu prețul redus dela 1 fl. sau 3 lei la 60 cr. sau 1 leu 20 bani.
15. Vlăd și Catrina. Poveste de Gr. Sima al lui Ión. Un exemplar 5 cr. sau 10 bani.
16. Din bătrâni. Ghicitori, întrebări și răspunsuri, frământări de limbă, adunate de Gr. Sima al lui Ión. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
17. Pe pământul Turcului de George Coșbuc. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
18. Căldărușa cu trei picioare. Poveste franțuzească de Eleonora Tănăsescu, după A. Genevray. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
19. Cenușoara. Poveste de I. T. Mera. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
20. Un peșitor îndărășnic. Novela de Björnstjerne Björnson. (1856). Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
21. Prietenul meu Vēntură-Teară. Din novelele californiene ale lui Bret Harte. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
22. Scăpărătoarea. Din povestile lui Andersen. Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
23. Fata Craiului din cetini. De George Coșbuc. Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
24. Strigoaica. Din fantasiile lui Nicolae Gogol. Un exemplar 20 cr. sau 40 bani.
25. Draga mamei. Baladă de George Coșbuc. Un exemplar 10 cr. sau 20 bani.
26. Taina unei vieți. De Björnstjerne Björnson. (1869). Un exemplar 6 cr. sau 12 bani.
27. Vecinii. Din fantasiile lui Nicolae Gogol. Un exemplar 30 cr. sau 60 bani.
28. Păcală în satul lui. Poveste de Ioan Slavici. Un exemplar 10 cr. sau 20 bani.
29. Sgărășitul. Comedie de Molière. Un exemplar 40 cr. sau 80 bani.
30. Lumea proștilor. Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 5 cr. sau 10 bani.
31. Nusciun-împērat. Poveste din popor de „Mărgineanul“. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.

Celor-ce cumpără un număr mai mare de exemplare, cu deosebire librărilor și preste tot vândătorilor, se dă rabatul cuvenit.

Legea veterinară.

Prin articolul de lege VII. din 1888 s'au regulat în patria noastră afacerile veterinare. Nu numai fiecare proprietar de vite are trebuința de cunoștința dispozițiilor acestei legi, dar și toate primăriile comunale. Aci se regulează toate afacerile cu pasapoarte, cu tîrgurile de vite, cu boalele contagioase etc. etc. Dl Tormay Béla, secretar de stat în ministerul de agricultură, a publicat o explicațiune populară a acestei legi. Reuniunea agricolă română din Sibiu s'a îngrijit pentru traducerea acelei broșuri în limba română, care poartă titlul:

Învățătorul Munteanu

împărtășește economilor cele mai de lipsă cunoștințe despre

LEGEA VETERINARĂ

și BOALELE CONTAGIOASE

stând cu dînsii la sfat în lungile seri ale iernii.

De

Tormay Béla.

(134 pag. VIII.)

Broșura costă 30 cr. (cu porto postal 35 cr.) și se poate cumpăra dela

Institutul Tipografic în Sibiu.

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1-a Maiu 1892.

Table with multiple columns and rows showing train schedules for routes: Budapest-Predeal, Budapest, gara de vest - Rușava - Vercerova, Copșa-mică - Sibiu, Cucerdea-Oșorheiu-Regh-săs., Ghiriș-Turda, Sighișoara-Odorheiu, Simeria (Piski)-Petroșeni-Lupeni, Simeria (Piski)-Hunedoara, Brașov-Zernesoi, Brașov-Chezd-Oșorheiu, Arad-Tișoara, Murăș-Ludos-Bistrița, Careii-mari-Zelău.

Nota: Oarele însemnate în stînga stațiilor sînt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în dreapta de jos în sus. Numeri încadrați cu linii groase însemnă oarele de noapte. Editura și tiparul Institutului Tipografic în Sibiu, sub responsabilitatea lui Ioan Popa Necșa.